Майстри
німецької літератури

Німецька література сповнена багатогранності та різноманітності, а твори письменників виходять у перекладах багатьма мовами світу і формують образ Німеччини та німців в усьому світі.

Які ж імена заслуговують на увагу в низці письменницьких досягнень німецької літератури ?

Автори, які будуть представлені нами - з широкою палітрою тем і стилів. І тим з них, кому вдається піднятися над рівнем простого оповідача і, описуючи повсякденні перепитії життя, наблизитись до філософського розуміння основних життєвих питань і цінностей, безумовно забезпечено місце в історії літератури : ***Е.Т.А. Гофман, Й.Гете, Б.Брехт, С.Брант, Ф.Шиллер, Т. Манн, Е. М. Ремарк, Г. Гессе, П. Зюскінд, Р. Штраль, Р. Хух.***

“Листи темних людей”,

(1515-1517рр.)

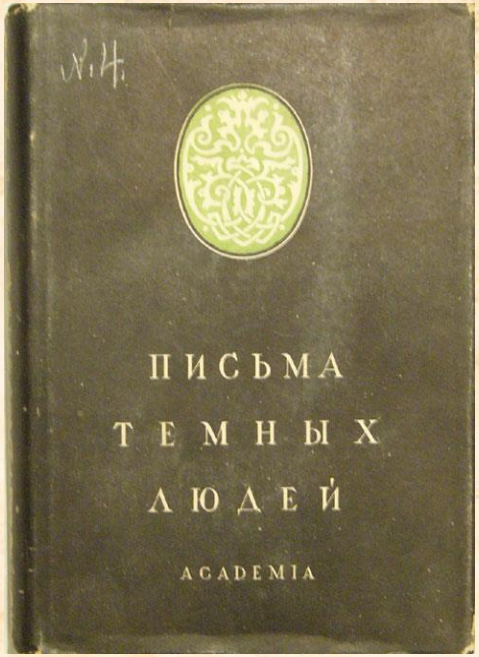

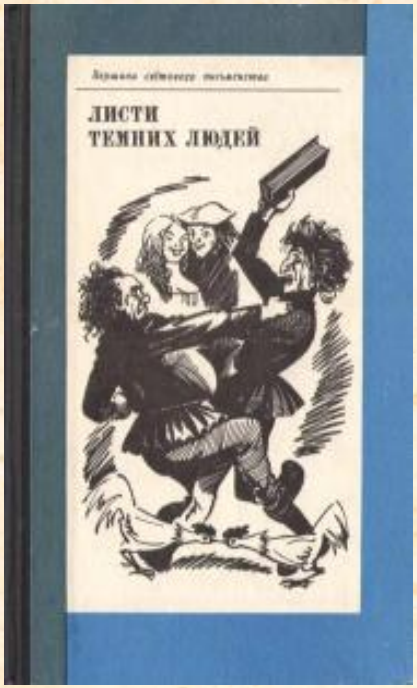

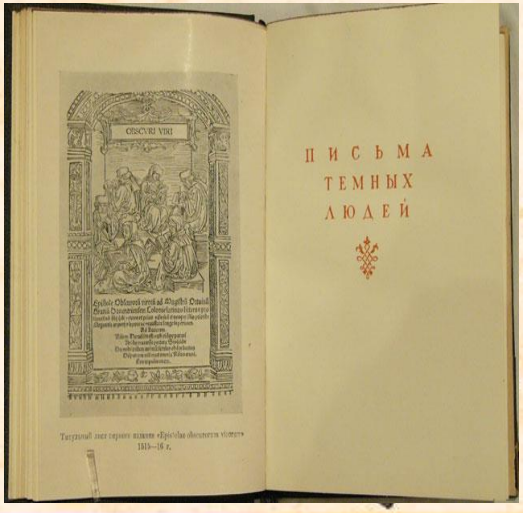

“Листи темних людей” - ***сатиричний епістолярний твір епохи німецького Відродження. Авторство листів достеменно невідоме. Вважається, що вони були написані гуртком гуманістів із Ерфуртського університету, на чолі якого стояв правознавець і теолог Муціан Руф.***

Листи адресовані кельнському богослову Ортуїну Грацію, який і був основною мішенню сатири. Написані начебто від імені невідомих людей низького статусу, які висловлюють своє захоплення адресатом та підтримують його в боротьбі проти Йогана Рейхліна, але водночас змістом своїх листів розкривають непривабливу картину занепаду моралі, пиятики й тупості серед магістрів та докторів офіційного богослов'я.

Листи темних людей були частиною гарячої полеміки між двома групами німецьких теологів, одна з яких стояла на позиціях гуманізму, а інша войовниче відстоювала традиційні середньовічні.

Себастіан Брант

(1458-1521)

Німецький сатирик XV ст., прозаїк, поет, юрист, «доктор обоїх прав».

Своєю популярністю С. Брант зобов'язаний не численним латинським віршам, а великій сатиричій поемі - «Корабель дурнів», в якій зло і влучно висміює пороки і дурість своїх сучасників.

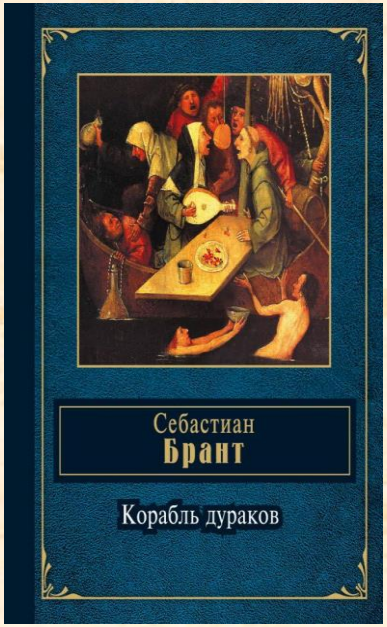

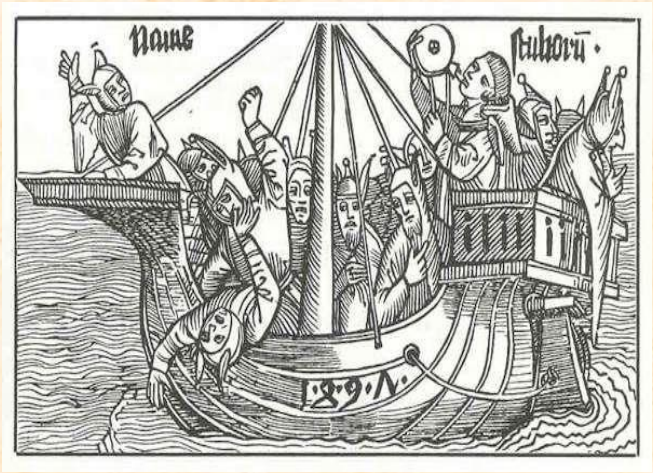

“Корабель дурнів” – *сатирична віршована поема.*

Автор ніби дає людям в руки дзеркало, щоб вони впізнавали самих себе поміж дурнів і, набираючись розуму, ставали кращими. Прагнучи одним махом покінчити з пороками, автор у поемі будує корабель, на який садовить дурнів, тобто всілякі персоніфіковані дурощі, й везе їх у країну Нарragонію — Дурляндію. По дорозі кепкує з дурнів, засуджує їх, картає, всіляко глумиться з них у надії, що вони схаменуться і стануть кращими. І все це - «задля користі й доброго повчання», «задля... заохочення до мудрості й... викорінення дурості та в ім’я виправлення роду людського».

Йоганн Вольфганг фон Гете

(1749-1832)

Поет, прозаїк, драматург, натураліст, мислитель і державний діяч. Вважається засновником сучасної німецької літератури, лідер романтичного руху “Буря і натиск”. Писав вірші і комедії.

Вже на початку 19 ст. Гете був широко відомий в Україні. Твори Гете українською мовою перекладали П. Гулак-Артемовський, Б. Грінченко, П. Куліш, М. Рильський, В. Стус та ін.

Роман “Страждання молодого Вертера” приніс йому визнання на батьківщині і у всьому світі. Найбільше художнє досягнення – грандіозна драматична поема – “Фауст”, над якою працював майже все своє життя.

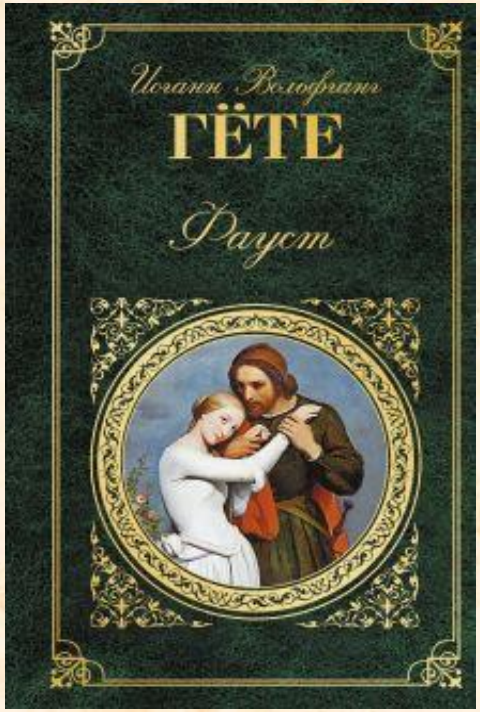

«Фауст» — філософська драма для читання, містить найвідоміший варіант легенди про доктора Фауста. «Фауст» вважається однією з вершин німецької поезії.

Основою сюжету в творі є суперечка Господа і Мефістофеля, виникає питання чи зможе Мефістофель звести на злу дорогу життя Фауста в якого на думку Господа добра душа. «Зведи його на стежку зла. Знай, сам ти осоромишся натомість: в душі, що прагне потемки добра». Мефістофель спокушає Фауста, обіцяючи йому розкрити всі таємниці, дати найвищу насолоду життя, і якщо Фауст хоча б одну миттєвість визначить як прекрасну мить, Мефістофель забирає його душу. «Я буду змушений гукнути: „Спинися, мить! Прекрасна ти!“». Найвищу насолоду, найвище щастя людині дає кохання тому саме таким способом Мефістофель спробував розбудити хтиву пристрасть Фауста, що примусить забути його високий обов'язок людини. Повернувши за допомогою Мефістофеля молодість, Фауст закохується в молоду, красиву дівчину на ім'я Маргарита. Для Фауста Маргарита стає втіленням краси і повноти життя. Підкоривши Маргариту та домігшись її любові, він відчуває до неї щире і глибоке почуття, але навіть кохання не може стати єдиним сенсом його життя і він будучи з нею так і не сказав «Спинися мить! Прекрасна ти!». А от Маргарита ладна на все заради Фауста в ім'я кохання вона забула навіть про матір та брата. А Фауст навпаки вчинивши злочин (вбивство брата Маргарити) тікає залишивши свою кохану в самий тяжчий для неї момент. З розпачу Маргарита вбиває свою народжену дитину її саджають до в'язниці. Дізнавшись про це Фауст вирішує врятувати кохану з темниці, але Маргарита визнає свою провину і готова понести за неї кару. Навіть після смерті Маргарити її почуття до Фауста не згасають і коли помирає Фауст саме вона проводить його на небеса.

Йоганн Фрідріх Шиллер

(1759-1805)

Німецький поет, філософ, теоретик мистецтва і драматург, професор історії і військовий лікар, представник напрямків «Буря і натиск» і романтизму в літературі, автор «Оди до радості», змінена версія якої стала текстом гімну Європейського Союзу. Увійшов в історію світової літератури як палкий захисник людської особистості.

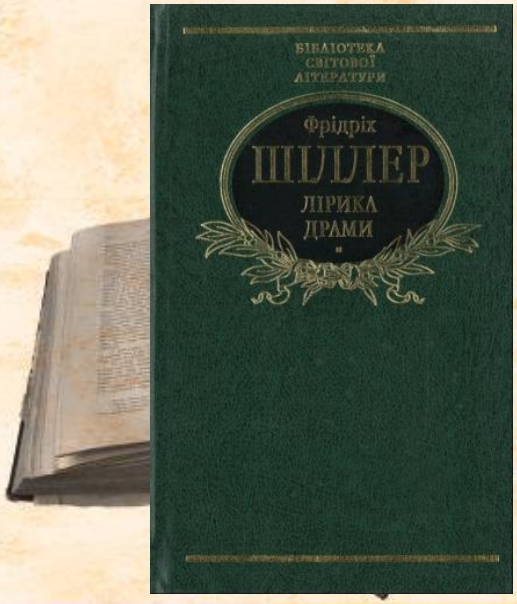

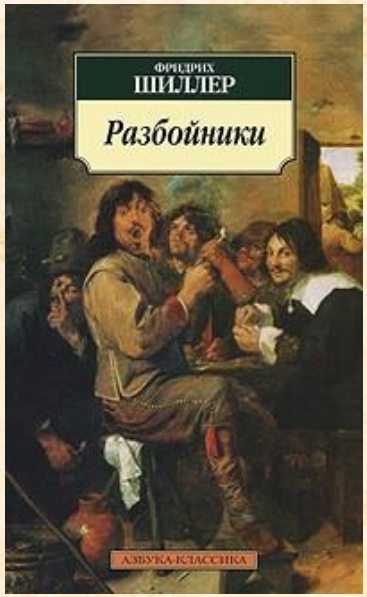

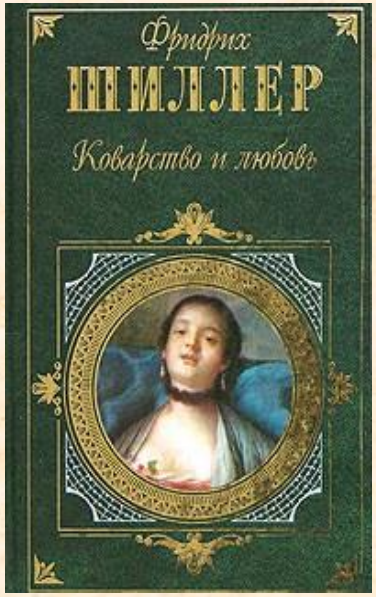

Драма Шіллера «Розбійники» — трагедія про дисгармонію в сучасному світі, про ворожнечу й ненависть у людських взаєминах. Дізнавшись про жорстокі злочини свого брата Франца, Карл Моор сприйняв їх як свідчення несправедливості всього світу і взяв на себе роль месника. Але форма його помсти — розбійництво — суперечила його високим намірам. «Розбійники» відкрили новий тип драми — ліричної, політично - спрямованої, емоційної.

Останню свою завершену п'єсу «Вільгельм Телль» автор задумав як народну драму. її народність полягає у спрямованості проти тиранії, у заклику до національного визволення, що актуально звучав на той час у Німеччині.

Дія п'єси відбувається в трьох «лісових кантонах» — Швіц, Урі й Унтервальден, які, об'єднавшись у 1291 р., склали основу Швейцарського Союзу в боротьбі проти австрійського панування Габсбургів. Прості люди страждають від свавілля намісників австрійського імператора. У драмі описується боротьба народу проти загарбників.

У квітні 1784 відбулася прем'єра міщанської трагедії Шиллера «Підступність і кохання». На відміну від перших драм, центральним персонажем твору є дівчина Луїза Міллер, дочка бідного музиканта (саме її ім'ям автор спочатку мав намір назвати п'єсу) . Вона закохана у Фердинанда, сина аристократа, однак станові забобони не дають їм з'єднатися.

Ернст Теодор Амадей Гофманн

(1776-1822)

Німецький письменник, композитор, художник, представник романтизму. Псевдонім як композитора — Йоганн Крейслер. Літературне життя його почалося з 36 років.

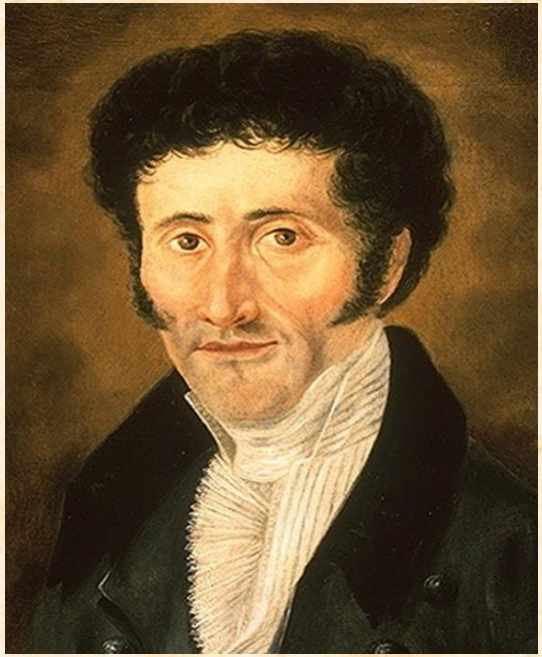

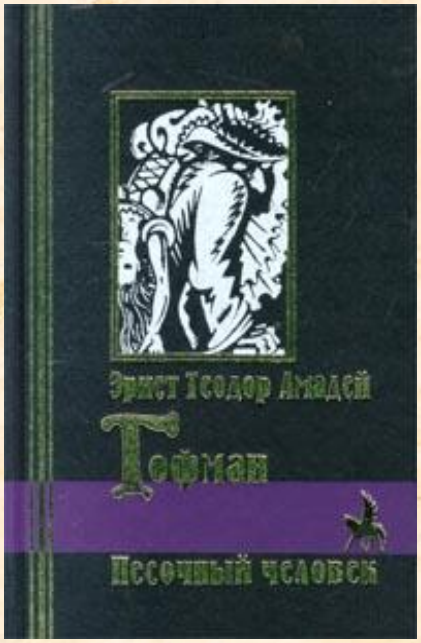

«Неземний світ, зітканий із чар та мрій, заселений фантастичними образами, — ось світ Е. Т. А. Гофмана. Часом він добрий і світлий, як солодка мрія, а часом автор посеред своїх мрій раптово згадує про себе і власну невтішну долю — тоді він стає дошкульним і злим, спотворює людей до краю, обертаючи їх на карикатурних чудовиськ, з навіженою втіхою прибиваючи портрети своїх «покровителів», що пригнічують його і дошкуляють йому, до стіни своєї зневаги... Хто витримав столітній іспит, той витримав його на віки, а тому Е. Т. А. Гофман належить — про що цей нещасний, розіп'ятий на хресті земної прозаїчності та вульгарності, навіть не здогадувався — до вічної гільдії поетів і романтиків, що вигадали для життя, яке їм дошкуляло, найоригінальнішу помсту, а саме: створювали життєві образи, повніші й колоритніші, ніж ті, які створює наша дійсність».

Стефан Цвейг

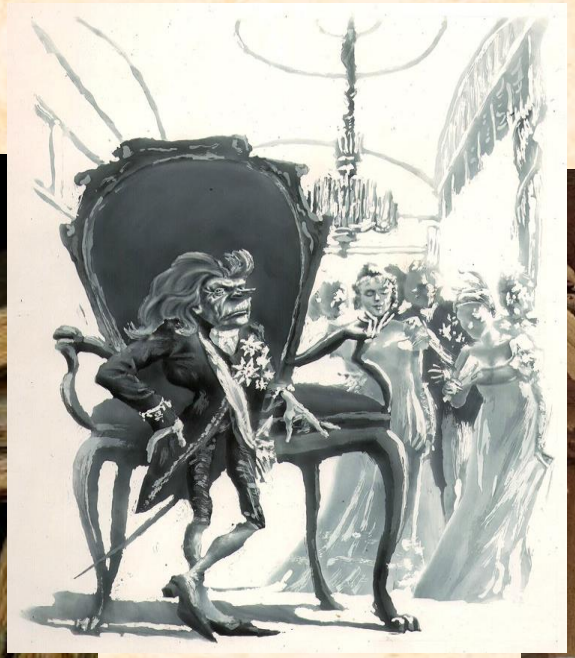

Томас Манн

(1875-1955)

Німецький письменник, есеїст, філософ, антифашист.

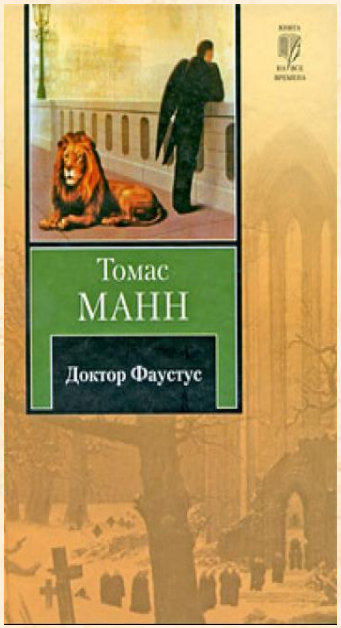

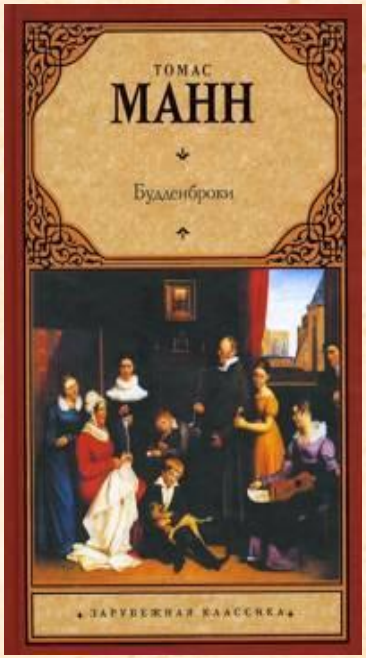

Творчий шлях Т. Манна охоплює майже шість десятиліть – з 90-х років XIX ст. до середини 50-х років XX ст. У його творчості втілилась одна з характерних ознак мистецтва XX ст. – художній синтез : поєднання німецької класичної традиції з філософією.

Літературна діяльність його почалася зі створення журналу «Весняна гроза». Потім писав статті для журналу «XX століття», який видавав його брат. Популярність до Т. Манна прийшла з романом «Будденброки», за який у 1929 році отримав Нобелівську премію. Його він написав на основі історії занепаду однієї родини. Інші його відомі твори - романи: «Доктор Фаустус» і «Чарівна гора», тетралогія : «Йосиф і його брати», новели: «Смерть у Венеції», «Трістан», «Тоніо Крегер», «Маріо і Чарівник» та ін.

Не кожний читач і не одразу відчуває могутню силу художнього генія Т. Манна. Нелегко буває пробиратися крізь складні лабіринти думки в його романах, зовсім непросто стежити за спокійним плином його мови, коли кожна фраза багатозначна і ніби вбирає в себе комплекс різних ідей і почуттів.

Однак той, хто повільно й терпляче засвоює художню спадщину Т. Манна, зможе прилучитися до справжньої скарбниці думки одного з видатних митців XX ст.

Українською мовою твори “Будденброки”, “Трістан”, “Доктор Фаустус” Т. Манна виходили в перекладах Є. Поповича, В. Митрофанова.

Вислови Томаса Манна

«Письменник — це людина, якій писати важче, ніж решті людей»

«Людина — це загадка, і в основі людяності завжди лежить преклоніння перед цією загадкою»

«Час — дорогоцінний подарунок, даний нам, щоб у ньому стати розумнішим, кращим, зрілішим і досконалішим»

«Нема видовища огиднішого, ніж людина, котра зневажає себе, та все ж — з боягузтва і марнославства — хоче бути привабливою і подобатися»

«Человек молод и стар в зависимости от того каким он себя ощущает”

Бертольт Брехт

(1898-1956)

Німецький драматург, поет і прозаїк, кіносценарист, автор теоретичних праць, присвячених проблемам театру, режисер, антифашист. До історії літератури Брехт увійшов як митець, що відкрив нову епоху в західній драматургії.

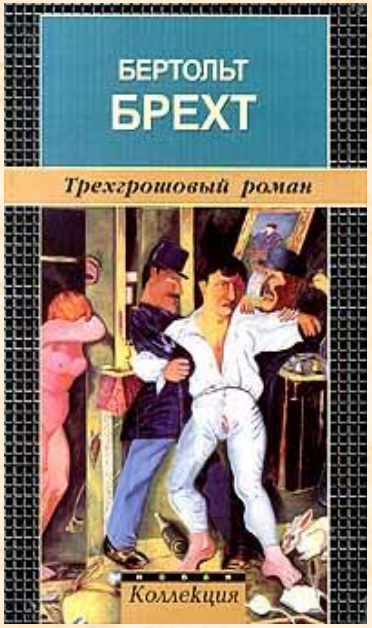

Найвідоміші твори Б. Брехта : «Добра людина із Сезуана», «Життя Галілея», «Матінка Кураж та її діти», «Кавказьке крейдяне коло».

П'єси Б. Брехта напрочуд актуальні й сьогодні. Одні з них попереджають глядача, що на війні багато не заробиш, хіба, що втратиш дітей, як матінка Кураж. Інші переконують у потребі змінити світ на краще, тоді й людина стане доброю ; або ж залишиться суворою пересторогою людству : здійснюючи наукові відкриття, мислитель створює загрозу самому життю.

Своїм завданням Б. Брехт убачав пробудження свідомості глядача і спонукання його замислитися над "клятими питаннями епохи".

В Україні твори Б. Брехта перекладали В. Митрофанов, Л. Череватенко, Д. Павличко, В. Коптілов та ін.

На театральних сценах Києва, Харкова, Одеси, Чернівців, Вінниці поставлено спектаклі "Матінка Кураж та її діти", "Кавказьке крейдяне коло", "Тригрошова опера", "Кар'єра Артуро Уї…" та інші.

Еріх Марія Ремарк

(1898-1970)

Один із найвідоміших німецьких письменників XX століття. Автор романів “На Західному фронті без змін”, “Три товариші”, “Тріумфальна арка”, “Чорний обеліск”.

Доля Е.-М. Ремарка органічно переплітається із часом, в якому він творив. Письменник пізнав трагедію Першої світової війни, активно підтримував антивоєнні настрої, гостро ставився до дегуманізації суспільства, абсурду буття , в якому особистість, сповнена власної гідності та поваги до інших людей, нормально жити не могла. Він не приймав суспільства, в якому змушений був жити і яке відторгало його, а тому належав до "втраченого покоління".

Усе життя Е.-М. Ремарк був вірний світогляду, що засуджував будь-які війни, понад усе ставив цінність людського життя.

Роман "На західному фронті без змін" був найбільшим успіхом митця. У ньому йдеться про реалії Першої світової війни, передані крізь призму світобачення солдата Пауля Боймера. Автор зображує межову ситуацію, в якій опиняється людина на війні, з її страхітливими картинами…

У романі "Три товариші" описані події кінця 20-х років. Роман — про долю трьох фронтових друзів, усі вони різні за вдачею, основна риса кожного — надійність. Живуть вони за законами фронтової дружби; підтримуючи один одного, воюють з навколишнім світом, із бідністю, з нудьгою…

У романі "Тріумфальна арка" йдеться про колишнього солдата Равіка і його кохання до Джоан. Равік – німецький хірург, який утікши із концтабору, нелегально, без справжніх документів практикує у Парижі, він намагається побачити життя кращим, однак на заваді стає війна…

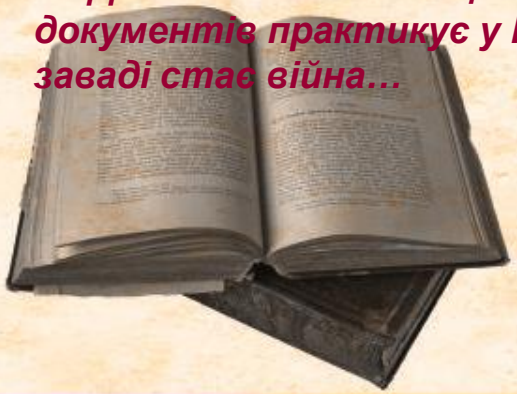

У вітчизняному літературознавстві творчість Е.-М. Ремарка вивчали Д. Затонський, В. Семків ; романи перекладали українською мовою В. Митрофанов, В. Коптілов.

Вислови Ремарка

«Хто часто озирається, ризикує спіткнутися і впасти»

«Скромність і сумлінність винагороджуються тільки в романах. У житті їх використовують, а потім відкидають убік»

«Такт - це угода не помічати чужих помилок і не займатися їх виправленням»

«Щастя - найбільш невизначена і дорога річ на світі»

«Все проходить - це найвірніша істина на Землі»

«Мораль - це вигадка людства,

але не висновок з життєвого досвіду”

Герман Гессе

(1877-1962)

Німецький письменник, філософ, лауреат Нобелівської премії в галузі літератури 1946 року, найоригінальніший і найхимерніший митець XX ст.

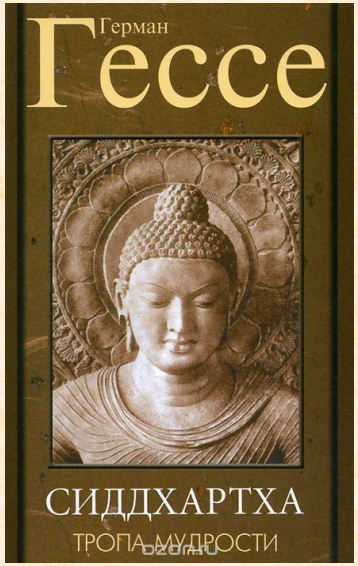

Літературна діяльність Г. Гессе розпочалася наприкінці XIX ст. З 1895 року він працював учнем продавця книг у Тюбінгені, а пізніше торгував книжками та антикваріатом у Базелі. Його ранні поезії, оповідання були позитивно оцінені відомими літераторами, вони сподобалися і читачам.

Майбутній письменник жив у трагічному світі, багато чого пережив і побачив у житті, був обізнаний із життям своїх сучасників, однак не писав про їхні щоденні турботи. У своїх найвідоміших книгах Г. Гессе намагався піднести створену ним дійсність до високих сфер духу, абстракції та узагальнення. Тому невипадково, що в 1946 році він отримав Нобелівську премію "за надихаючу творчість, у якій усе з більшою очевидністю виявилися класичні ідеали гуманізму, а також за блискучий стиль".

Ромни "Деміан", "Степовий вовк", "Гра в бісер", повісті "Сіддгарта", "Кляйн і Вагнер", "Останнє літо Клінгзора" – найвідоміші твори.

В Україні твори Г. Гессе вивчають у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах. Перекладені українською мовою : Є. Поповичем, О. Логвиненком, Л. Костенко.

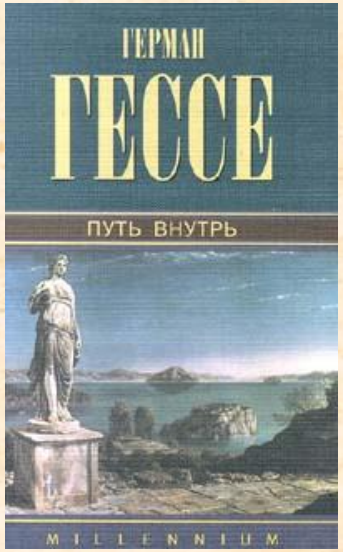

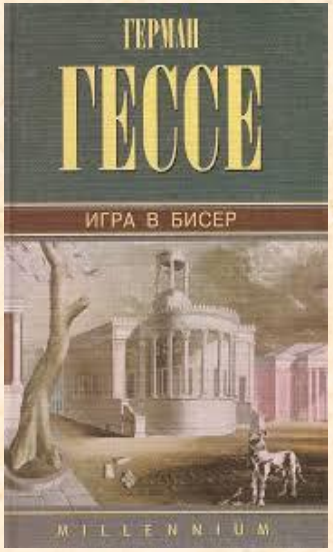

Вислови Германа Гессе

«Не завжди власні бажання вирішують долю і покликання людини, є щось інше, наперед визначене»

«Наша мета полягає не в тому, щоб перейти один в одного, а щоб один одного пізнати, бачити в іншому і вчитися шанувати в ньому те, ким він є: протилежністю й доповненням іншого»

«Ненавидя кого-то, ты ненавидишь в нём нечто такое, что есть в тебе самом. То, чего нет в нас самих, нас не волнует»

“Знание можно передать, а мудрость же – никогда. Ее можна найти, ею можно жить, ее можно сделать своим парусом, ею можно творить чудеса, но облечь ее в слова, научить ей когда-либо невозможно”.

Патрік Зюскінд

(нар. 1949 р.)

Німецький письменник і кіносценарист. Успіх прийшов після виходу його першого твору “Контрабас”. Найвідоміший твір Зюскінда “Парфюмер”, який перекладено 46 мовами і продано близько 15 мільйонів екземплярів. Часто Зюскінд описує (анти)героїв, які шукають своє місце в цьому світі та в стосунках з іншими людьми. Видані твори : “Голубка”, “Історія пана Зоммера”, “Три історії та одне спостереження”, “Про любов та смерть”.

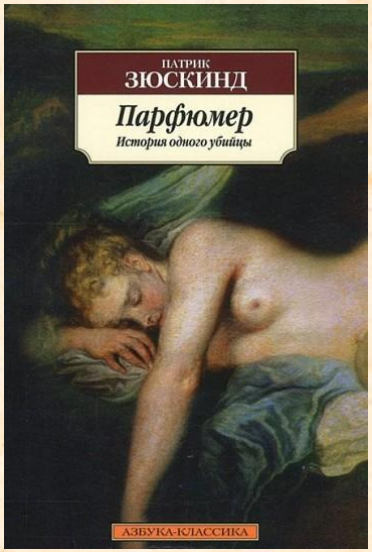

Вислови П. Зюскінда

“Если ты разгадал замысел конкурента, преимущество на твоей стороне”

“Все несчастья человека происходят оттого, что он не желает спокойно сидеть у себя дома – там, где ему положено. Так говорит Паскаль...»

«Ultra poss nemo obligatur — Никого нельзя обязать сверх его возможностей»

«Одиночество — самое страшное, что может случиться с человеком. И неважно, кто этот человек, бедняк или богач, простак или хитрец, глупец или гений. Одиночество не стучится и не ждет, пока ему откроют, у него есть ключи ото всех дверей…»

Рікарда Хух

(1864-1947)

Німецька письменниця, поетеса, філософ, історик.

Починала Рикарда Хух як поетеса, але відродження впливу романтичного руху в німецькій літературі визначило її місце серед письменників-романтиків.

Пізніше письменниця звертається до історичної тематики в художній прозі та пише декілька науково-історичних робіт.

На честь Рикарди Хух названий астероїд (879) - *Рихарда.*

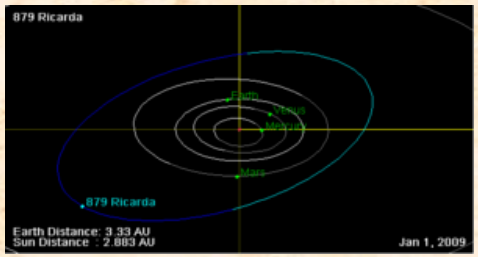

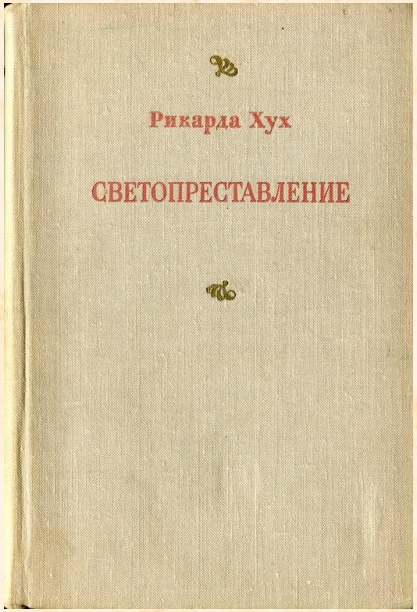

З поезій Рикарди Хух

Море, мы ль не заодно:
Бешены, мятежны, круты?
Жаль, что смертным не дано
Разорвать земные путы.

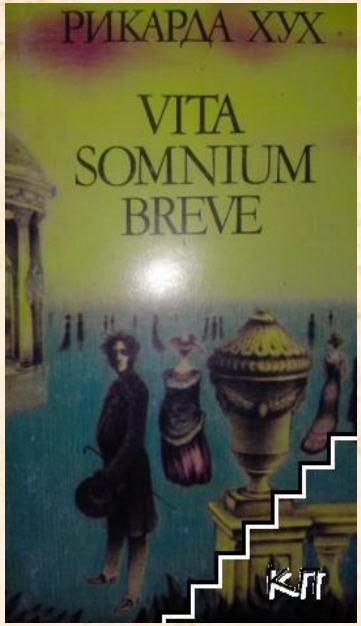

Что не словишь на лету,
То потом навек сокрыто;
Всё, что с ходу не добыто,
Ускользает в пустоту.

Бывает, что печаль с тобой не расстается.
Она тебя иссушит, истомит.
И навсегда с твоей душой срастется.
Весь мир затмит.

Всё будто позади. Отраду день пророчит.
И кажется, беда не так горька.
Но нет. Она тебя повсюду жжет и точит.
Исподтишка.

Шановні наші читачі !

Запрошуємо Вас до бібліотеки

на абонемент художньої літератури !

“Скільки днів праці, скільки ночей без сну, скільки зусиль розуму, скільки надій і страхів, скільки довгих життів старанного вивчення вилиті тут в дрібних друкарських шрифтах і стиснуті в тісному просторі оточуючих нас полиць”

Адам Сміт

Дякуємо за перегляд виставки !